

# ಶಿವಾನುಭವ.

ವರ್ಷ ೧೩]

ಮೇ ಜೂನ ೧೯೩೯

[ಸಂಚಿಕೆ ೮೯

ರುದ್ರಮುನಿಯ ಚರಿತ್ರೆ.

(ಲೇಖಕ:— ರಾ|| ಸಾ|| ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟೆ ಬಿ. ಏ. ಎಲ್ ಎಲ್. ಬಿ.)

ಜನನ.

ರುದ್ರಮುನಿಯು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಮಗನು. ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಕಂಚೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದಾಗ್ಗೆ ಅವನು ಜೋಳ ರಾಜನ ಮುತ್ರಿಯನ್ನು ಲಗ್ನವಾಗಿದ್ದನೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದ್ದು ರುದ್ರಮುನಿಯು ಆಕೆಯಿಂದ ಉದಯಿಸಿ ಮುಂದೆ ಬಹು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದನು. ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ತರ್ದೆವಾಡಿ (ವಿಜಾಪುರ) ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಜನಿಸಿದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧನು ಸಿದ್ಧನಕೆರೆ ಎಂಬ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದನು. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಶಿವಾನುಭವ ಸಂಚಿಕೆ ೫ ಇದರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮಹಾಕವಿ ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಸೋದರಳಿಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕನು ಸಹ ತನ್ನ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ್ವರ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. (೧ನೇ ಸಂಧಿ-ಶ್ಲೋಕ ೩೪ರಿಂದ ೩೭ ನೋಡಿರಿ.) ರಾಘವಾಂಕನು ಅವನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವದೇನಂದರೆ:— “ರೇವಣಸಿದ್ಧನು ಸಿದ್ಧಕುಲಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಅಪ್ರತಿಮ ಗುರುವಾಗಿ ಸೊನ್ನಲಾಪುರದ ಊರ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿದನು. ಅವನು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ

ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪುಳುಕಿತನಾಗಲು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ದೇವಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ, ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಥಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೀಗೇಕೆ ವರ್ತಿಸಿದಿರೆಂದು ಕೇಳಲು, ಇಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿವಸಿದ್ಧನು ಜನಿಸುವನು. ಆತನಿಂದ ಇದು ಲಿಂಗದ ಬೀಡಾಗುವದು, ಸಿರಿಗೆ ಮನೆ ಯಾಗುವದು, ಮುಕ್ತಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗುವದು, ಹೀಗೆ ಈ ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯು ಮೆರೆಯುವದು” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ರಾಘವಾಂಕನು ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವರ್ಣಿಸಿ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಹ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೇ—

ಎಂದೊಲಿದು ನಡೆತಂದು ಮುದ್ದುಗೌಡನ ಮನೆಗೆ  
ನಿಂದು ಭಿಕ್ಷೆಯನಾಂತು ಕೈಕೊಂಡು ಕೃಪೆ ಬೆಳಗೆ  
ಸುಗ್ಗುಗೌಡಿಯ ಮೆರೆವ ಪುಣ್ಯೋದರಮನಲ್ಲಿ  
ಅಗ್ಗಿಸುತ್ತಂ ಮುಟ್ಟಿ ಭಸಿತಮಂ ಇಡುತ್ತಲ್ಲಿ  
ಸೇನೆಯಂ ರುದ್ರಮುನಿದೇವರಂ ನೋಡುತ್ತಂ  
ಮಾನಿ ಚಾಮಲದೇವಿಗಾಗಳಪ್ಪೈಸುತ್ತಂ

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದೆ ರೇವಣಸಿದ್ಧನು ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರದಿಂದ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೋಮನಾಥನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯ ನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಸೊನ್ನಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರ ಮುನಿಯೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಶೈವಾಚಾರ್ಯ ಸ್ಥಾನ.

ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ್ಗೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನೆಂದು ತೋರು ತ್ತದೆ. ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಲನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೈವೋಪ ದೇಶವನ್ನು ತಾನೇ ಕರುಣಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಪರಮ ಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಸಸುತ್ತ ಇದ್ದನೆಂದು ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

(ಪುಟ ೩೮ ನೋಡಿರಿ.) ಮತ್ತು ಅವನು ಹಾವಿನಹಾಳ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರಮುನಿಯ ವಿಷಯವು ಬರುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪಯ್ಯನು ತನಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ರೇವಣಸಿದ್ಧನು ಹೇಳಿದ್ದು ಏನೆಂದರೇ—

ಏಳಯ್ಯ ನಿನ್ನಯ ಮನೋರಥವರ್ನಿವನೇ  
ಏಳ್ವು ಕೈಮುಗಿದಿದರ್ ಕಲ್ಪಯ್ಯನಂ ಕಂಡು  
ತಾಳ್ವು ಕಾರುಣ್ಯಮಂ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮನಂಗೆಂಡು  
ರುದ್ರಮುನಿದೇವನಿಂ ಕರುಣಮಂ ಮಾಡಿಸುತೆ  
ರುದ್ರನಣುಗಂ ಶೈವದೀಕ್ಷೆಯಂ ನೀಡಿಸುತೆ

(ಪುಟ ೪೦)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮಗ ರುದ್ರಮುನಿಯಿಂದಲೇ ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಪಯ್ಯನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಪಯ್ಯನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರಮುನಿಯ ವರ್ಣನೆಯು ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇದೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ—

ಸಿದ್ಧರೇವಣದೇವನ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಿದರ್  
ಉದ್ಧತಜ್ಞಾನಿ ಶೈವಾಚಾರ್ಯನೆನಿಸಿದರ್  
ರುದ್ರದೇವಂ ನಿನಗೆ ಗುರುವಾಗಿ ಸಂದಪಂ  
ಭದ್ರಗುಣನಾನಂದದಿಂದಲ್ಲಿ ಬಂದಪಂ

(ಪುಟ ೭೫)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಉದ್ಧತ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಶೈವಾಚಾರ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದನೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ.

ಮುಂದೆ ಪುಟ ೭೭ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಯ್ಯನು ತನಗೆ ಒಬ್ಬ ಗುರುವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವುದೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ರೇವಣಸಿದ್ಧನು

ಮುಂದಿದರ್ ರುದ್ರಮುನಿದೇವರಂ ಪರಿಕಿಸುತೆ  
ಮಗನೆ ಕಲ್ಪಯ್ಯಂಗೆ ಗುರುವಾಗು ಪೋಗಯ್ಯ  
ಬಗೆಗೆ ವೆಗ್ಗಳವಾದ ಮಾಯೆಯಂ ನೀಗಯ್ಯ

ಎಂದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿದೇವರಂ ಕಳಸುತಿರೆ  
ಬಂದನಾ ಕಲ್ಲಿನಾಥಂ ಮನದೊಳೆಳಿಸುತ್ತಿರೆ

ಆಗ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಪಂಚಕಲಶಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಲ್ಲು  
ಯ್ಯನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ರಂಗಮಂಟಪದೊಳಗೆ ಶಿವಕಲಶಮುಮುನಿರಿಸಿ  
ಪಿಂಗದೊಲವಿಂ ಪಂಚಶುದ್ಧಿಯಂ ಸಂಗಡಿಸಿ  
ಸುರುಚಿರವಿಭೂತಿಯಂ ಶಿವಪಟ್ಟಮಂ ಕಟ್ಟಿ  
ಶರಣಸಂತತಿಯೊಲ್ಲ ಸಂತೋಷಮಂ ಮುಟ್ಟಿ  
ಗುರುಕಲಶದೊಡನೆ ಶಿವಕಲಶಂಗಳಂ ಪಿಡಿದು  
ಪರಮಾನುರಾಗದಿಂ ಕಲಶೋದಕವನೇರಿದು  
ಇಂತು ಗುರುರುದ್ರಮುನಿದೇವ ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ಯ  
ಪಿಂತೆ ಕಲ್ಲಯ್ಯನಾ ಶೈವರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯ  
ಗುರುಹಸ್ತದಿಂ ಪಿಡಿಯೆ ಲಘುವಳಿದು ಗುರುವಾಗಿ  
ಉರುತರಜ್ಞಾನಮಯನಾಗಿ ಸುಖತರವಾಗಿ

(ಮುಟ ೭೭)

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪಂಚಕಲಶ ವಿಧಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು  
ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಂಚ  
ಕಲಶಗಳು ಈಶ್ವರನ ಪಂಚಮುಖಗಳೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ರುದ್ರಮುನಿಯು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನಿರುವಾಗಲೇ ಮಹ  
ತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ಅವನು ರೇವಣ  
ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೊಡನೆ ತರ್ಧವಾಡಿ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಬಹು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ  
ವಾಸ ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವನೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ  
ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಮತ್ತು ಶೈವಾಚಾರ್ಯನೆಂತಲೂ  
ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದನು.

ಆದರೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೊಡನೆ ಕೊಲ್ಲಿಪಾಕಕ್ಕೆ  
ಹೋಗದೆ ತರ್ಧವಾಡಿ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ಅವನು ಬಹುಶಃ  
ಮಂಗಳವಾಡ ಅಥವಾ ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳಿದ್ದ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿಯೇ  
ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು.

### ರುದ್ರಮುನಿ ಮತ್ತು ಶಿನಾನುಭವ ಮಂಟಪ.

ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಲಚೂರ್ಯ ರಾಜನಾದ ಬಿಜ್ಜಳನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ, ಶ್ರೀಶೈಲ ನೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಕಡೆಗೆ ವೀರಶೈವ ಮತೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅನೇಕ ಶರಣರಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಪ್ರಭುದೇವ, ಇವರಂತೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆ ಮಾಡುತ್ತ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಚರಿಸಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಮಂತ್ರಿಪದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಶೈವ ಧರ್ಮದ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಬಹುಕಡೆಗೆ ಶಿವಶರಣರು ಜರಗಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ಊಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಬಹು ಕಡೆಗೆ ಅನೇಕರಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಒಂದು ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೆ ಈ ಶಿವಶರಣಲ್ಲನೇಕರು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅಲ್ಲಿ ಏಕೀಕೃತವಾದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿನಾನುಭವ ಮಂಟಪವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು ನೆರೆದು ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಈ ಶಿನಾನುಭವ ಮಂಟಪದ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದುದು ತೋರಿಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ತದ್ವೇನಾಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಉಂಟಾದ ಧರ್ಮ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಆಗ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲೆಂಬ ಅನುಮಾನವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

### ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಸಹಾಯ.

ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೂ ವಿರೋಧಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು. ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭೀಕರಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಸವೇಶ್ವರ, ಪ್ರಭುದೇವ, ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ ನೊದಲಾದ ಶಿವಶರಣರು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಶೈಲ ನೊದಲಾದ

ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚನ್ನಬಸವ, ಮಡಿನಾಳ ಮಾಚಿ ದೇವ, ಕೆನ್ನರೇ ಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಇವರೇ ಕೆಲವರು ಮುಖ್ಯಸ್ತರಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಇಂಥ ಕಠಿಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರ ಮುನಿಯು ಮುಂದುವರಿದನು. ಮತ್ತು ಚನ್ನಬಸವಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಸಹಾಯವೂ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ವರ್ಣನೀಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನು ವೀರಶೈವ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

### ಚಿಂಗಣಿಗಿಲ ಮಂಟಪ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮೊದಲು ರುದ್ರ ಮುನಿಯು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಚಿಂಗಣಿಗಿಲ ಮಂಟಪವೆಂಬ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಮಂಟಪದ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಜೆನ್-ಕಣಿಗಿಲ ಎಂದರೆ ಕೆಂಪು ಕಣಿಗಿಲ ಹೂವಿನ ಗಿಡಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಅದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಈ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಶಿವಭ್ಯಾಸ ಪರಾಯಣನಾಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ರುದ್ರಮುನಿಯು ಇರುವ ಸ್ಥಳವು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ತೋರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. 'ರುದ್ರಮುನಿಯ ಗವಿಯು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಥಾನವು ಇಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅದು ಮರಿದೇವರ ಗುಡ್ಡದ ನೆರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ಅವನು ಅವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಚನ್ನಬಸವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರ್ಣನೆಗಳು ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣ, ನಿರಂಜನವಂಶ ರತ್ನಾಕರ, ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ವಚನಗಳು, ಶರಣ ಲೀಲಾವೃತ್ತ ಈ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯು ಕೆಳಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಹರಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯಗಳು ಬಿಜ್ಜಳನಿಂದ ಘಾತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತೊರೆದು ಕಪ್ಪಡಿಸಂಗಮನಲ್ಲಿಗೆ

ತೆರಳಿದನು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಐಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆದರೆ, ಇದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಾಂತತೆಯುಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಿವ ಶರಣರಿಗೂ ಬಿಜ್ಜಳನಿಗೂ ವೈಮನಸ್ಸು ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತ ಹೋಗಿ, ಅದು ಕಡೆಗೆ ಬಿಜ್ಜಳನ ಕೊಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಆಗ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಕದನಗಳೆಸಗಿದವು. ಬಿಜ್ಜಳನ ತರುವಾಯ ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿದೇವನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದನು. ಅವನ ದಂಡಾಳುಗಳಿಗೂ ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಟಗಳು ನಡೆದವು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನ ಶರಣರು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋಗಲು ದ್ಯುಕ್ತ ರಾದರು. ಆಗ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಘೋರ ವಿಸತ್ತು ಬಂದೊದಗಿತು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರು ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಚದರಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರ ಉಳಿವೇ ಅಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕೆನ್ನರಿಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ, ಮಡಿನಾಳ ಮಾಚಿದೇವ ಮತ್ತು ಚನ್ನಬಸವರು ವೀರಶೈವರಿಗೆ ನೇತೃಗಳಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಸಮಾಜದ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ರಾಜನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

**ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆ ಮಾಡಿದ್ದು.**

ಆಗ ಈ ಮೂವರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಕಂಡು ಅವರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆದರೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಅವರೊಡನೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕಾದಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿಲ್ಲ. (ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ವಚನಗಳು ಪುಟ ೨ ರಿಂದ ೫ ವರೆಗೆ ನೋಡಿರಿ.) ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಂಗಣಗಿಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿದ್ದ ರುದ್ರಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಒಪ್ಪಲಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇರಣೆಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉಳಿವೆಯ ಮಹಾಮನೆಗೆ ಚಿತ್ತೈಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆಗ ೧೨ ಸಾವಿರ ಷಟ್-ಸ್ಥಲ ಬ್ರಹ್ಮಗಳೂ ೭೭೦ ಅಮರಗಣಂಗಳೂ ಒಟ್ಟು ೧೨,೭೭೦ ಜನರು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಅವರು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ, ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದರು. ಆಗ ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿದೇ

ವನ ದಂಡಾಳುಗಳು ಅವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು. ಅವರೊಡನೆ ಈ ಶಿವ ಶರಣರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಳಗಗಳನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತ ಉಳಿವೆಯ ಮಹಾರಣ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಅವನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ಅವನು ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವರೊಡನೆ ಉಳಿದಿಗೆ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ವೀರಶೈವರು ತೊರಗಲು ಸೀಮೆಯನ್ನು ಸೇರಿದರು. ರಾಯ ಮುರಾರಿಯ ಸೈನ್ಯವು ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿತು. ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಕಾಳಗಮಾಡುತ್ತ ಶಿವಶರಣರು ಉಳಿವೆಯ ಮಹಾಘೋರಾರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಈ ವರೆಗೆ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವನೇ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ನಾಯಕನಾಗಿ, ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಕಾದಾಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಮುಂದೆ ಶರಣರೊಡನೆ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಉಳಿದಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗ್ರಾಮವಾದ ಹಿಪ್ಪರಿಗೆಗೆ ತಿರುಗಿಬಂದನು. ಇದು ವಿಜಾಪುರದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ೨೨ ಮೈಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನಗುರುವಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವನನ್ನು ಕಂಡು, ಕಲ್ಲಿನಾಥನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

### ಉಳಿದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ.

ಶಿವಶರಣರು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿಯು ಕಲ್ಯಾಣ ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು. ಆಗ ಅವನು ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಹಿಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರನ್ನೂ ಸಹ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ಉಳಿದಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವಶರಣರು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಶಿವಶರಣರು ಹೆಚ್ಚು ದಿನಸವಿರದೆ ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾಯ ಸಹಿತ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವರು, ಮತ್ತು ಹಡಪದ ರೇಚಣ್ಣ ಈ ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಜೀವದಿಂದ ಉಳಿದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತಿದೆ.

### ವೀರಶೈವರ ಧರ್ಮಯುದ್ಧ.

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರು ಒಂದು ಘೋರವಿಪತ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದದ್ದು ನಿಶ್ಚಂಶಯವು. ಅವರು ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ಒಬ್ಬ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ರೋಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅವರು ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳಂತೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಳಗಗಳನ್ನೆಸಗಿದರು. ಅರಸನ ಪ್ರಬಲ ದಂಡಾಳುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಗೆಲುವು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕಾಡನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಜೀವದ ಹಂಗುದೊರೆದು ಕಾದಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತಮ್ಮ ಇದಿರಾಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಕಡೆತನಕ ಅವನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಜೀವದಿಂದ ಉಳಿದರು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಯುದ್ಧವು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜರಗಿತೆಂಬದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳ ನಿಜತ್ವವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವಂಥ ಅನೇಕ ಕುರುಹುಗಳು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋವೇದಕವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಲೇಖಾಂಕಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ಬರೆಯುವವನಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಮಾಡಿದ ಸಮಾಜ ಸೇವೆಯು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಬಸವೇಶ್ವರನ ತರುವಾಯ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜವು ತನ್ನ ಆಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ವರಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅಗ್ರಗಣ್ಯನು. ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮುಂದಿನ ವಿವರಣೆಗಳಿಂದ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ದೃಢಪಡುತ್ತಿದೆ.

### ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಪ್ರಯಾಣ.

ಉಳಿವೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವರಿಗೆ ದುರಂತ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಕಲಚೂರ್ಯರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ದೇಶತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲನೇಕರು ಶ್ರೀಶೈಲ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಗಳಾಗುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರಿದ

ಕೂಡಲೆ ಪ್ರಭುದೇವ, ಮಹಾದೇವಿಯಕ್ಕ, ಮೊದಲಾದವರು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಜನರು ಉಳಿವೆಯ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಅದರ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಡೆಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ತುತ್ತಾದರು. ರುದ್ರಮುನಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಜೀವದಿಂದ ಉಳಿದರು. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಗಳು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. (ನಿರಂಜನವಂಶ ರತ್ನಾಕರ ಪುಟ ೧೩)

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು ಅತ್ಯಂತ ಗೋಪ್ಯದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆಂಬ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತರದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶತ್ರುಗಳು ಅವರನ್ನು ಘಾತಿಸದೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಲ್ಯಾಣವೆಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕು.

### ರುದ್ರಮುನಿಯ ನಾಯಕತ್ವ.

ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ನಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶರಣರು ಈಗ ಜೀವದಿಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ರುದ್ರಮುನಿಯು ಉಳಿವೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ ಶಿವಶರಣರು ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಶ್ರೀಶೈಲವು ಕಲಚೂರ್ಯರ ರಾಜ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಉಳಿವೆಯ ವಿಷಯಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು ಶಕ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು.

### ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಟ.

ರುದ್ರಮುನಿಯು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಶೈವಾಚಾರ್ಯನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಮುನಿ ಎಂಬವನಿಗೆ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. (ನಿರಂಜನ ವಂಶರತ್ನಾಕರ ಪುಟ ೧೩) ಈ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಯು ರುದ್ರಮುನಿಯ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ರುದ್ರಮುನಿಯೂ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಯೂ ಶ್ರೀಗಿರಿ

ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೇಶಗಳನ್ನು ಸಂಚರಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. (ಚನ್ನಬಸವಪುರಾಣ ೬೨-೩೭) ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಉಭಯತರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಶರಣಸಮುದಾಯದೊಡನೆ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸಹ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದವು. (ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣ ೬೨-೩೮ ನೋಡಿರಿ.) ಮುಂದೆ ಮುಕ್ತಿಮುನಿಯು ಅಜಾತ ಭಕ್ಷನರ್ತಿ ಎಂಬ ವನಿಗೆ ಒಟ್ಟಗಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಾದ ದಿಗಂಬರಸು ಮುಕ್ತಿಮುನಿಗೆ ಮಲೆದೇಶದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳ ಉಪಟಳವು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು. ದಿಗಂಬರಸನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಜರಿಗಿಸಿ ವೈರಿಗಳು ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಾಕೇಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶನಾದನು.

### ರುದ್ರಮುನಿಯ ಅಂತ್ಯ

ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶಿವಶರಣರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದು ವೀರಶೈವ ಮತವನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರ ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಪುನಃ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದನು. ಅವನ ಸಮಾಧಿಯು ಈಗಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಸವೇಶ್ವರನ ತರುವಾಯ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ಕಠಿಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದವೆಂಬದನ್ನು ವಾಚಕರು ಊಹಿಸಬೇಕು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬಂದವು. ಆಗ ದೇಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕೆಲಕಾಲ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದವು. ಆದರೆ ಕಡೆಗೆ ಬಸವೇಶ್ವರನ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಜಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಶೈಲದಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗಾವಿ ಬನವಾಸಿ ಪ್ರಾಂತದ ವರೆಗೂ ವೊಡಲಿನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ವೃದ್ಧವಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಸವೇಶ್ವರನ ತರುವಾಯ ಶಿವಶರಣರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಸುತ್ತನಾದ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದೆ. ಅವನ ತರುವಾಯ ಅವನ ಶಿಷ್ಯಪರಂಪರೆಗೂ ಕೂಡ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದೆ.

ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅವ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳೂ ನಮಗೆ ಈ ವರೆಗೆ ದೊರೆತಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ

ಸಂಗತಿಗಳು ನಿಜವೆಂಬುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಲು ನಮಗೆ ಪ್ರತ್ಯಂತರ ಸಾಧನಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಲರ್ಹವಾಗದ ಅನೇಕ ಅದ್ಭುತಗಳೂ ಅಸಂಭವನೀಯ ಸಂಗತಿಗಳೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವದುಂಟು. ಆದರೆ ಅಂಥವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾನಿಕ ಕುರುಹುಗಳ ಮೂಲಕ ಊಹೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಶಕ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಯೋಚಿಸಲು, ರುದ್ರಮುನಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ನಿಜವಾದವುಗಳೆಂದು ನನಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

### ರುದ್ರಮುನಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಲರ್ಹವಾದ ಅಂಶಗಳು.

೧ ರುದ್ರಮುನಿಯು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಮಗನೆಂಬದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಉದ್ಭವಿಸಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಂತಕಥೆಯುಂಟು. ಆದರೆ ಅದು ನಿಜವೋ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಚರ್ಚಿಸುವ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವದರಿಂದ ಆವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಮಹಾಕುರುಷರು ಅವಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೇ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು.

೨ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ತದ್ವೇವಾಡಿ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಈಗಿನ ಮಂಗಳವೇಡಿಯ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ, ರುದ್ರಮುನಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಸಿದ್ಧನಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಾಗ, ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನೆಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಈ ಕೆರೆಯು ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನು ಈ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಬಹು ದಿವಸ ವಾಸ ಮಾಡಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿಯಾದರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ.

೩ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೇ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹರಿಹರನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ರುದ್ರಮುನಿಯೇ ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹರಿಹರನು, ರುದ್ರಮುನಿಯು ಗುರುಪೂಜ್ಯವಾಚಾರ್ಯನೂ ಎಂದು, ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ

ರುದ್ರಮುನಿಯು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾಗುವ ವರೆಗೂ, ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅವನು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನ ಕೂಡ ಸೊಲ್ಲಾ ಪುರಕ್ಕೂ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದು ಹಂಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

೪ ರೇವಣಸಿದ್ಧನು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸಿರಬೇಕು. ಅವನು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಬಸವೇಶ್ವರನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಶಿವಾನುಭವಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೆ ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವದು ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ.

೫ ಬಸವೇಶ್ವರನನ್ನು ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶಿವಾನುಭವಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣದಿದ್ದರೂ, ಅದು ಯಾವ ತರದ ವೈರಭಾವದಿಂದಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಕಟ್ಟಕಡೆಗೆ ಬಸವನು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿಯೇ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಹೀಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ್ದರ ಮೇಲಿಂದ ವಚನಕಾರರ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಅವನು ವಿರೋಧಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

೬ ಆದರೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಲಾರದು. ಆದರೆ ಅವನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಂದು ಮಂಟಪವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ಈ ಮಂಟಪದ ಹೆಸರು 'ಚಂಗಣಗಿಲು ಮಂಟಪ' ಎಂದು ಇದೆ.

೭ ಬಿಜ್ಜಳನು ಘಾತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅಂಜಿ ಹೋದ ಶಿವಶರಣರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಕ್ಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದನು. ಶರಣರು ಮುಂದೆ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಉಳಿವಿಗೆ ಹೋದರು. ಇದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ರುದ್ರಮುನಿಯು ತಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕಡೆಯ ವರೆಗೂ ಅವರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು. ಶಿವಶರಣರಿಗೆ ಒದಗಿದ ಈ ಘೋರ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅವರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲಿಲ್ಲ.

೮ ಆ ಮೇಲೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆಯೇ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ

ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಅವನು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ, ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿದೇವನು ವೀರಶೈವರನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರ ಗೊಡುವ ಸಂಭವವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವರೊಡನೆ ಕಡು ಹಗೆತನದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ.

F ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಮಂಗಳವಾಡಕ್ಕೂ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ರಾಯಮುರಾರಿ ಸೋವಿದೇವನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಅವನು ಅಲ್ಲಿರದೆ ಮಂಗಳವಾಡದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. (*M. E. R. 160 of 1934*) ಮಂಗಳವಾಡ ಸೀಮೆಯು ಆಗ ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ವೀರಶೈವರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಬೇಕೆಂತಲೇ ರಾಯಮುರಾರಿಯು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ಆಗ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಗಳ ಸಹ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಮೇಲಿನ ಶಿಲಾಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೧೦ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶ್ರೀಶೈಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಇದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವನು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು. ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳೂ ಬಂದವು. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಸವಿಸ್ತಾರ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

೧೧ ಆ ಮೇಲೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಶ್ರೀಶೈಲದಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಕಲಚೂರ್ಯ ವಂಶದವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶೈವ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಬರ್ಮದೇವನು ಪದಚ್ಯುತನಾದ ಚಾಲುಕ್ಯ ಳನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಪಕ್ಷವಹಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಚಾಳುಕ್ಯರು ಪುನಃ ರಾಜ್ಯಪದದಲ್ಲಿ ಆರೂಢರಾಗಿದ್ದರು. ಇದು ಶೈವನಾದ ಬರ್ಮದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪುನಃ ಬಂದು ವಾಸಿಸಿರಬಹುದು. ಇದು ೧೧೮೨ರಲ್ಲಿ.

೧೨ ರುದ್ರಮುನಿಯ ಸಮಾಧಿಯು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇದೆ. +

೧೩ ಬಾಳೇಹಳ್ಳಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗಳ ಬಿರುದಾವಳಿಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಮದ್ವಾಕ್ಸಾದ್ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಚಂಡ ಕಾಂಡನಿಧಿ ಕಲಾನಿಧಿ ಶ್ರೀಮದ್ ರುದ್ರಮುನೀಶ್ವರ ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತಿ ಮುನೀಶ್ವರ ಗುರು ಪರಂಪರಾಗತ ಭದ್ರತರ ಭದ್ರಾತೀರ ಭಾಸಮಾನ ಶ್ರೀಮದ್ರಂಭಾಪುರೀ ವೀರಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿ ಮತ್ತು ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತಿಮುನಿ ಇವರು ಬಾಳೇಹಳ್ಳಿ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರ ಪೂರ್ವಜರೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಇವರ ಧೀರೋದಾತ್ತ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ವೀರಸಿಂಹಾಸನವೆಂದು ಬಾಳೇಹಳ್ಳಿ ಸಿಂಹಾಸನವು ಈಗಲೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಂಗತಿಗಳು ನಂಬಲರ್ಹವಾದುವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

### ರುದ್ರಮುನಿಯು ವೀರಶೈವನೇ ಹೇಗೆ?

ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಂದ ಅನೇಕ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ನಾನು ಈ ಲೇಖದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿಯು ವೀರಶೈವನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅವ ಸಂದೇಹವೂ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಅವನಿಗೂ ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮುಖರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಯಾವ ತರದ ಒಡಕುಗಳು ಕಂಡುಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಶಿವಾನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮ, ಮಡಿನಾಳ ಮಾಚಿದೇವರಂತೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಶಿವ ಶರಣರಿಗೆ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ರುದ್ರಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಅವನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಿ

---

+ ಅವನು ಸಾಯುವ ಮುಂದೆ ಮುಸ್ಲಿಮನಾಗಿರಬೇಕು. ಅವನು ಹಾವಿನ ಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದಾಗ ದೊಡ್ಡ ವನಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಅಂದರೆ ೨೦-೩೦ ವರ್ಷದವನಾಗಿರಬೇಕು. ಮುಂದೆ ೧೨ ವರ್ಷ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲ ಅವನ ತರುವಾಯ ೧೦-೧೫ ವರ್ಷಗಳು ಸಂದಿದ್ದವು. ಅಂತೂ ಅವನು ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾದಾಗ ೫೦-೬೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವನಿರಬೇಕು.

ಣದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಹಿಂದುಗಡೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನಗೋಸ್ಕರ ಚಿಂಗಳಿಗಲಮಂಟಪವೆಂಬ ಒಂದು ಆವಾಸ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಿವಯೋಗನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ 'ಮುನಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದೆ. ಈ ಹೆಸರು ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಿಗೆ ಇದ್ದಿತೆಂದು ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳಿಂದ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. (ಶಿವಾನುಭವ ಸಂಪುಟ ೧೩ ಸಂಚಿಕೆ ೭. ಪುಟ ೨೭೫ ನೋಡಿರಿ.) ರುದ್ರಮುನಿಯು ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಿದ್ದೇವನಿಗೆ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ಕಲ್ಲಿದ್ದೇವನು ವೀರಶೈವ ವಚನಕಾರರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ಬಹು ಜನ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉದಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮತತತ್ವಗಳೇ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ರುದ್ರಮುನಿಯು ವೀರಶೈವನೇ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ.

ಹರಿಹರನು ತನ್ನ ರಗಳೆಯಲ್ಲಿ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೇ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. (ಹರಿಹರನ ರಗಳೆಗಳು ಭಾಗ ೨ ಪುಟ ೩೮) ಆದರೆ ನಿರಂಜನ ವಂಶ ರತ್ನಾಕರ ಪುಟ ೧೩ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೇ:— “ಆ ಶಿಸುವು ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಲಿಂಗಧಾರಣ ಸಹಿತನಾಗಿ ಬಂದುದಂ ರೇಣುಕರು ಕಂಡು ಪರಮ ಸಂತೋಷಿತರಾಗಿ ಈ ಮಗುವು ಆನಾದಿ ಜಂಗಮರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿದು ರುದ್ರಮುನಿ ಎಂಬ ನಾಮವಂ ಕೊಟ್ಟು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭುವಂಶೋದ್ಭವರಾದ ಗುರುಲಿಂಗಣಾಚಾರ್ಯರಿಂ ಪಟು-ಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶಮಂ ಕೊಡಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ರೇಣುಕರು ತಾವು ಸಾಂಬಲೋಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುವದು ಸಮೀಪಿಸಿದ ಕಾರಣ ” ಇತ್ಯಾದಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಗುರುಲಿಂಗಣಾಚಾರ್ಯರೆಂಬವರು ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬರುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಪ್ರಭುದೇವರು ಈ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು ಬಸವೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ. ಆದರಿಂದ ಪ್ರಭುವಂಶೋದ್ಭವರು ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣ ಮಾಡುವದು ಸಂಭವನೀಯವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹರಿಹರನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ರೇವಣ

ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೇ ರುದ್ರಮುನಿಗೆ ಲಿಂಗಧಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಮತ್ತು ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೇ ತನ್ನ ತರುವಾಯ ಆತನಿಗೆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಇದೇ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಭವನೀಯವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ರುದ್ರಮುನಿಯು ಕೇವಲ ವೀರಶೈವನಾದುದರಿಂದ, ಅವನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ, ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬ ಊಹೆಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕೆಲವರು, ರೇವಣಸಿದ್ಧೇಶ್ವರರು ಮತ್ತು ರುದ್ರಮುನಿಗಳು ವೀರಶೈವರಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುವದುಂಟು. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಪರಿಕ್ಷಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೇವಲ ವೀರಶೈವರಾಗಿ, ವೀರಶೈವ ಮತೋದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಘನತರವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈಗಿನಂತೆ ವಿರಕ್ತರು, ಗುರುವರ್ಗದವರು ಎಂಬ ಕಲಹಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಚನಕಾರರ ತತ್ವಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವವರಾಗಿದ್ದರೆಂದು ಪೂರ್ವದ ವೀರಶೈವೇತಿಹಾಸದಿಂದ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.